

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В
ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(27 серпня 2021 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Наково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних дисциплін, доцент.
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних дисциплін, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Курило О. Й. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних дисциплін, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Бабіля М. В. – провідний бібліограф, асистент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 27 серпня 2021 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2021. – 69 с.

- В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 29. – С. 202–209. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nbnbuimviv_2011_29_23 (03.08.2021).
3. Яковлева Н. С. Возникновение библиотерапии: исторический контекст и социокультурный аспект [Електронний ресурс] / Н. С. Яковлева // МНКО. – 2016. – № 1(56). – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/vozniknovenie-biblioterapii-istoricheskiiy-kontekst-i-sotsiokulturnyy-aspekt> (11.08.2021).
 4. Ковальчук С. П. Книга у подоланні стресових ситуацій сьогодення / С. П. Ковальчук // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Культурологія. – 2015. – Вип. 21(2). – С. 121–126. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrk_2015_21\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrk_2015_21(2)_27). (10.08.2021).
 5. Бібліотерапія: визначення поняття. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F>. (12.08.2021).
 6. Карівець І. Основи бібліотерапевтичної діяльності. Острів безпеки у світі небезпек: на допомогу бібліотерапевту / І. Карівець. – Львів, 2012. – 160 с.

УДК 028.8:615.85:028.02(043.2)

ВЕРЕМЧУК О. В.,
ГАЛУЗІНСЬКИЙ Б. О.,
Мукачівський державний університет

БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК

Бібліотерапія є перспективним напрямом діяльності бібліотек, що займається вивченням впливу спеціально підібраної літератури на стан здоров'я хворої людини.

Термін «бібліотерапія» походить від гр. *biblion* – книга та *therapeia* – терапія, (лікування), тобто дослівно «книголікування» або «лікування за допомогою книги». В Українській бібліотечній енциклопедії термін «бібліотерапія» тлумачиться як: «комплексна наукова дисципліна, що вивчає закономірності смислового та емоційного сприйняття текстів і розробляє методи психологічної корекції особистості за допомогою читання (або прослуховування) спеціально підібраних текстів з книг та інших носіїв інформації. Це міждисциплінарна галузь наукового знання, яка використовує досягнення бібліотекознавства та книгознавства (особливо соціології бібліотечної справи, бібліотечної психології, психології читання), літературознавства (історії літератури та літературної критики), педагогіки, психології і медицини (переважно психіатрії та психотерапії) та ін.» [1].

Бібліотерапія поєднує в собі щонайменше три галузі. Одна належить наукам, котрі вивчають інструментарієм бібліотерапії книгу (книгознавство, літературознавство, бібліографія, бібліотекознавство); інша – наукам про душу

людини, на яку бібліотерапія спрямована (психіатрія, психотерапія, реабілітологія); третя – наукам про читання, що зв'язує перші дві воєдино і забезпечує дієвість бібліотерапії (психологія читання, педагогіка читання) [2; 3].

Наукове обґрунтування бібліотерапії одержала на початку ХХ ст. На її розвиток вплинули праці З. Фрейда, І. Павлова, В. Бехтерева, К. Платонова, М. Рубакіна та ін. Значний внесок для розвитку вітчизняної бібліотерапії здійснила бібліотерапевт А. Міллер.

Інтерес до бібліотерапії як ефективного методу терапевтичного впливу на психічний стан людини цікавить нині як вітчизняних, так зарубіжних теоретиків і практиків з бібліотекознавства, педагогіки, психології, соціальної галузі. Усі вони дотримуються думки, що завданням бібліотерапії є вивчення особливостей читацького сприймання під час хвороби і розробка засобів психологічної корекції за допомогою спеціально підібраної літератури.

Сьогодні науковці з різних галузей знань все частіше у своїх роботах висвітлюють важливу роль бібліотерапії в межах бібліотеки, яка є найдоступнішим для користувачів соціокультурним закладом і має можливість застосовувати різноманітний бібліотерапевтичний інструментарій у процесі обслуговування користувачів [4, с. 42].

Терапевтичний ефект книги досягається не просто за рахунок пізнання в тексті своєї конкретної травмуючої ситуації і типу емоційного відреагування, але і за рахунок формування у читача активної самостійної життєвої позиції, яка допомагає справлятися з проблемами в майбутньому. Іншими словами, за рахунок можливості стати психотерапевтом для самого себе. Фольклор, казкова література знайомить читача зі світоглядом народу. У процесі реалізації терапевтичної функції книги фольклор можна використовувати, працюючи з дітьми для усвідомлення ними основних труднощів, проблем, для поліпшення контакту з батьками й ін. Для бібліотерапевтичних занять, які мають на меті корекцію дитячих і підліткових страхів та ситуативної тривожності, добре підійдуть сучасні літературно-художні казки. Значне місце в бібліотерапії посідає детектив, пригодницька література завдяки цілому ряду своїх особливостей. У детективі конденсуються, висвічуються багато буденних життєвих явищ, що зазвичай залишаються в тіні. Детективний жанр дозволяє приділити значну увагу негативним відчуттям, тренуванню інтуїції, таємничості як способу пізнання дійсності, спонукає читача до сміливості, ризику, винахідливості [5, с. 263].

Сьогодні бібліотерапія є методом арт-терапії, що використовує книгу як одну з форм лікування словом. Завдячуючи їй, до лікування неврозів і соматичних захворювань, на рівні з лікарями-неврологами, залучаються також і

кваліфіковані бібліотечні працівники, які здатні складати програму для читання людей, що страждають на захворювання психіки.

Бібліотерапія дає можливість за допомогою книг, фрагментів книг, аудіо- та відеозаписів здійснювати вплив на проблеми, що виникають у спілкуванні, навчанні, соціалізації, адаптації особистості. Саме тому сучасні бібліотеки намагаються заохочувати користувачів до читання шляхом проведення масових заходів, організації виставок, конкурсів, клубів за інтересами, роботи з внутрішньо переміщеними особами, роботі у віртуальному просторі (сайти, блоги) та багато іншого. Зважаючи на те, що молодь все більше звертається до цифрових технологій, активно спілкуючись в соціальних мережах, бібліотеки намагаються привертати увагу до цифрової книги та популяризувати читання. Адже слово, прочитане з екрану комп'ютера, все одно залишається словом.

Загалом, можливості бібліотерапії доволі широкі, особливо у плані соціально-педагогічного впливу на особистість. Тому бібліотечні фахівці мають бути ознайомлені з основами бібліотерапії і доцільністю застосування цієї технології в обслуговуванні різних категорій читачів. Адже бібліотекар повинен вміти знайти саме ту книгу, яка замінить ліки та стане відкриттям для людини.

Список використаних джерел

1. Бібліотерапія. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ube.nlu.org.ua/article/Бібліотерапія>.
2. Заїчко А. Підготовка майбутніх учителів початкової ланки освіти до формування ключових компетентностей молодших школярів засобами педагогічної бібліотерапії / А. Заїчко // Наукові записки. Серія «Педагогіка». – 2018. – № 2. – С. 52–57.
3. Вертік Ж. Еволюція бібліотерапії як складової бібліотекознавства / Ж. Вертік // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2011. – Вип. 29. – С. 202–209.
4. Коржик Н. А. Бібліотерапевтичний інструментарій сучасної публічної бібліотеки / Н. А. Коржик // Вісник Харківської державної академії культури. Серія «Соціальні комунікації». – 2019. – Вип. 54. – С. 41-52.
5. Давидюк М.О. Опанування бібліотерапії як фактор розширення професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів / М.О. Давидюк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – Вип. 34. – С. 261–264.

ЗМІСТ

Веремчук О. В. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	3
Веремчук О. В., Галузінський Б. О. БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК.....	6
Гасуляк С. Р., Прокопович Л. С. ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА НА ЧИТАЧА.....	9
Курило О.Й., Попович Н.Ф. БІБЛІОТЕРАПІЯ: ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ОСНОВНІ ЕТАПИ.....	11
Курило О.Й., Прокопович Л.С. БІБЛІОТЕКОТЕРАПІЯ ЯК НАПРЯМОК РОБОТИ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕКАРЯ	13
Марценюк М.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ МЕТОДУ МОВНОЇ ТЕРАПІЇ.....	15
Матвійчук О.Є. ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО МОДУЛЯ "БІБЛІОТЕЧНА ПЕДАГОГІКА" В ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА.....	17
Матвійчук О.Є. ПОГЛЯД НА БІБЛІОТЕЧНУ ПЕДАГОГІКУ ЯК ОСВІТУ ЧИТАЧА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ).....	18
Мовчан К.М., Бондарєва Д.-Т. БІБЛІОТЕКА – АПТЕКА ДЛЯ ДУШІ.....	21
Мовчан К.М., Звірич О. БІБЛІОГРАФІСТИКА – ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦІВ.....	22
Мовчан К.М., Козлік Р. БІБЛІОТЕРАПІЯ – ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ.....	24
Мовчан К.М. БІБЛІОТЕКИ І БІБЛІОТЕРАПІЯ НА ДОПОМОГУ КОРИСТУВАЧУ.....	26
Мовчан К.М., Теличко В. БІБЛІОПЕДАГОГІКА ЧИТАННЯ.....	28
Моргун А.В. ТЕРАПЕВТИЧНА КАЗКА ЯК ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕРАПІЇ.....	29

Електронне наукове видання

***БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА, БІБЛІОГРАФІСТИКА,
БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
теорія і практика***

**Збірник тез доповідей I-ї Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції**

Головний редактор:	<i>Щербан Тетяна Дмитрівна</i>
Відповідальний за випуск:	<i>Прокопович Лідія Сігізмундівна</i>
Упорядкування та комп'ютерна верстка:	<i>Бабіля Марина Василівна</i>

Формат 60*84/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 2,9

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600,
тел./факс: (03131) 2-11-09. E-mail: rvc@mail.msu.edu.ua

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>